

Priročnik za Pešbus in Bicivlak

Navodila za organizacijo in izvajanje spremljane hoje v šolo

Kazalo

Gradiva in materiali za organizacijo in izvajanje Pešbusa in Bicivlaka.....	3
1. Uvod.....	4
1.1 Komu je namenjen priročnik?	4
2. Spremljana hoja v šolo.....	5
2.1 Zakaj spremljana hoja v šolo?	5
2.2 Pešbus in Bicivlak.....	6
2.3 Koristi za otroke, starše, lokalno skupnost in okolje	6
3. Organizacija spremljane hoje v šolo.....	8
3.1 Vloge v organizaciji	8
3.2 Naloge deležniških skupin	10
3.3 Kako podati pobudo za spremljano hojo v šolo?.....	13
3.4 Povezovanje ključnih akterjev.....	15
4. Uresničevanje pobude	16
4.1 Navodila za koordinatorje Pešbusa in Bicivlaka ter uporabo gradiv	16
1. Korak: Predstavitev in prijava.....	16
2. Korak: Priprava proge.....	18
3. Korak: Priprava na izvedbo.....	19
4. Korak: Izvedba in evalvacija.....	20
4.2 Navodila za druge sodelujoče.....	21
4.3 Materiali za izvajanje Pešbusa in Bicivlaka	22
4.4 Odgovornost	27
4.5 Finančni okvir.....	28
Program Aktivno v šolo in zdravo mesto.....	29

Gradiva in materiali za organizacijo in izvajanje Pešbusa in Bicivlaka

Podporna gradiva za izvajanje spremljane hoje v šolo s Pešbusom in Bicivlakom so avtorsko delo IPoP – Inštituta za politike prostora, projektnih partnerjev in sodelavcev ter so rezultat večletnih izkušenj iz prakse uvajanja spremljane hoje v šolo v okviru različnih programov in projektov.

Razvoj gradiv za izvajanje Pešbusa in Bicivlaka je sofinanciralo Ministrstvo za zdravje RS v okviru programov Zdrav šolar in Aktivno v šolo. Od leta 2019 so gradiva na razpolago v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto in **IPoP od leta 2023 še naprej z gradivi, priročnikom, usposabljanjem in svetovanjem nudi podporo** šolam in občinam pri organizaciji in izvajanju spremljane hoje v šolo s Pešbusom in Bicivlakom.

Podporna gradiva za pripravo, organizacijo in izvedbo aktivnosti so **digitalna** in **materialna**. Enkrat letno pa IPoP organizira tudi spletno Usposabljanje za izvajanje Pešbusa in Bicivlaka ter nudi svetovanje pri organizaciji tudi s pomočjo izkušenih izvajalcev.

Vsa gradiva, materiali, usposabljanja in svetovanja so za izvajalce Pešbusa in Bicivlaka brezplačna.

Z uporabo gradiv in materialov se **vsak izvajalec zaveže** k upoštevanju naslednjih pogojev:

- da uporablja gradiva in materiale (table, vozovnice, žige, nalepke, šablono) skladno z namenom uporabe,
- da ima za izvajanje Pešbusa in Bicivlaka podporo vodstva šole,
- da za namen izvedbe zbere podpisane prijavnice in izjave, ki so del gradiv,
- da pri informiranju o izvedbi (objava na spletni strani šole, v lokalnih občilih ali širše) vedno ustrezno navede informativno besedilo o izvajalcu, programu in financerju: **»Podpora in materiale za izvedbo Pešbusa in Bicivlaka nudi IPoP – Inštitut za politike prostora v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto, ki ga sofinancira Ministrstvo za zdravje RS in je del prizadevanj Dober tek Slovenija za več gibanja in bolj zdravo prehrano.«**
- da kjer je to le mogoče, ob navedbi informacij doda tudi povezavo na spletno stran programa: **aktivnovsolo.si**,
- da po koncu izvajanja pošlje na naslov: info@aktivnovsolo.si povratno informacijo v zvezi z izvedbo (število otrok, prog, postaj, spremljevalce) ter izpolnite spletne evalvacijske vprašalnike za koordinatorje in spremljevalce.

V upanju, da so vam podporna gradiva in naše svetovanje v pomoč vas lepo pozdravljamo in vas vabimo k sodelovanju. Vedno smo veseli povrtanih informacij in predlogov!

IPoP Inštitut za politike prostora
Institute for spatial policies
Tizaska 2
SI-1000 Ljubljana | Slovenia

dr. Maja Simoneti, IPoP – Inštitut za politike prostora,

vodja programa Aktivno v šolo in zdravo mesto

V Ljubljani, 25. 8. 2023

1. Uvod

Pred vami je posodobljen Priročnik za Pešbus in Bicivlak: Navodila za organizacijo in izvajanje spremljane hoje v šolo. Nastal je na podlagi Priročnika za izvajanje spremljanje poti v šolo (Očkerl, P. 2017. Dovolj za vse) ter drugih gradiv in izkušenj iz programov Zdrav šolar (Ministrstvo za zdravje 2015-2016), Trajnostna mobilnost v šoli (Ministrstvo za okolje in prostor, 2017), Aktivno v šolo (Ministrstvo za zdravje 2017-2019) in Aktivno v šolo in zdravo mesto (Ministrstvo za zdravje 2019-2022).

Namen priročnika je predstaviti spremljano hojo v šolo s Pešbusom in Bicivlakom ter ponuditi osnovne informacije za potrebe uspešne organizacije in izvedbe aktivnosti.

Priročnik uporabnika korak za korakom vodi pri izvajanju dejavnosti spremljane hoje v šolo od oblikovanja in širjenja pobude do pridobivanja podpornikov na šoli in zainteresiranih staršev do praktične organizacije. Predstavljene so ciljne skupine in ključni deležniki, dejavniki, ki vplivajo na aktivno hojo v šolo v lokalnem

okolju, in namigi za motiviranje potencialnih izvajalcev in udeležencev.

Posebej so zbrana podrobna navodila za organizacijo in izvedbo spremljane hoje v šolo z Bicivlakom ter navodila za uporabo podpornih gradiv in materialov, ki so na razpolago na spletni strani programa Aktivno v šolo in zdravo mesto in pri izvajalcu programa IPoP – Inštitut za politike prostora.

1.1 Komu je namenjen priročnik?

V priročniku boste koristne nasvete našli vsi, ki si želite omogočiti in spodbuditi aktivno hojo otrok v šolo v svojem lokalnem okolju: posamezni starši ali skupine staršev, učitelji, vodstvo ali drugi zaposleni na šolah, druge za zdravje otrok in aktivno mobilnost motivirane skupine in organizacije, predstavniki lokalne skupnosti in občine odgovorni za javno zdravje, promet, varstvo okolja in obvladovanje podnebnih tveganj.

Foto: Goran Jakovac

2. Spremljana hoja v šolo

2.1 Zakaj spremljana hoja v šolo?

Raziskave o telesni pripravljenosti in prehranjenosti otrok kažejo na kritično zmanjšanje gibalnih zmogljivosti in epidemijo prekomerne telesne teže in debelosti, ki sta posledica debelilnega okolja in sedečega načina življenja.

NIJZ je leta 2009 poročal, da se je število predebelih mladostnikov močno povečalo in naj bi čezmerno težo imel že vsak četrti mladostnik. Po ugotovitvah mednarodne raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), ki poteka v sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo je bila Slovenija leta 2010 z 18-odstotno stopnjo otrok s prekomerno telesno težo razglašena za državo z najvišjo stopnjo otrok s prekomerno telesno težo med državami srednje in vzhodne Evrope.

Različni ukrepi so v naslednjih letih vplivali na postopno izboljšanje stanja in trend naraščanja debelosti pri otrocih in mladostnikih se je v nekaterih starostnih skupinah z nekaterimi razlikami po spolu počasi umirjal. Po pandemiji koronavirusa pa je raziskava SLOfit v letu 2023 pokazala, da je telesna zmogljivost fantov še vedno za 4 odstotke, deklet pa za 8 odstotkov nižja kot v predkoronskem letu 2019. Posebej zaskrbljujoče je, da se je po vidnejšem izboljšanju rezultatov meritev leta 2022, leta 2023 trend precej upočasnil in da je poročil o vse večjih težavah otrok na gibalnem, kognitivnem in vedenjskem področju vedno več. Strokovnjaki ob tem poudarjajo, da je pot do zdravja in telesne pripravljenosti otrok, kakršno smo imeli v devetdesetih letih, še dolga in predvsem, da otroci iz nezdravih vzorcev ne zmorejo izstopiti sami in da tega bremena družba tudi ne more naprtiti le staršem.

Vzrokov za prekomerno težo in slabe telesne sposobnosti otrok je več. Raziskave na eni strani navajajo slabe jedilnike in slabe prehranjevalne navade,

na drugi strani pa nezadostno telesno aktivnost otrok.

Način življenja otrok se je, podobno kot način življenja odraslih, v zadnjih desetletjih močno spremenil. Danes otroci manj časa preživijo na prostem, brez posebnih organiziranih programov in so manj telesno dejavni, kot so bili včasih.

Tudi v šolo mnogo manj otrok kot včasih prihaja samostojno peš ali s kolesom. Na manjšo osebno mobilnost otrok vplivajo različne okoliščine, od tega kako potujejo njihovi starši in kakšne načine potovanja dovoljujejo otrokom, do tega kakšna sta skrb za varnost otrok v prometu in kultura vožnje in tega, kje in kako stanujejo, kako daleč imajo do šole, telovadnice ali knjižnice in kako blizu in dobro organiziran je javni potniški promet. Čeprav bi se glede na razdaljo med domom in šolo veliko otrok v Sloveniji lahko na pot odpravilo peš ali s kolesom, starši otroke vse pogosteje pripeljejo z avtom do vhoda v šolo in jih tam po pouku tudi poberejo.

Raziskava Zakaj ljudje potujejo kot potujejo? je leta 2021 pokazala, da skoraj četrtina otrok (23,6%) potuje v osnovno šolo z avtomobilom. S tem se na eni strani zmanjšujejo priložnosti za njihovo vsakodnevno telesno aktivnost na prostem, na drugi strani pa jim je onemogočeno, da bi se postopoma osamosvajali in spoznavali okolico. Vožnja otrok v šolo z avtomobili pa povzroča tudi zgostitve prometa v okolici šol, onesnažuje zrak in zmanjšuje varnost otrok ob prihodu v šolo.

Z navajanjem otrok na aktivno hojo v šolo prispevamo k njihovemu zdravju in dobremu počutju, razvoju samostojnosti in zdravih potovalnih navad, povezovanju z vrstniki in okolico ter k varstvu okolja in prometni varnosti v okolici šole.

2.2 Pešbus in Bicivlak

Pešbus in Bicivlak sta načina spremljane hoje v šolo, pri katerih se učenci v šolo odpravijo peš ali s kolesom v organiziranih skupinah po v naprej začrtanih poteh, s stalnimi postajami in urnikom.

Skupine otrok spremljajo odrasli – najpogosteje so to starši, ki se izmenjujejo v dogovorjenem ritmu, včasih tudi drugi člani širše družine (dedki in babice), učitelji ali drugi prostovoljci.

Spremljana hoja v šolo se lahko izvaja občasno, v obliki poskusnih obdobj, ali redno vsak dan oz. na določen dan v tednu.

V Sloveniji so od leta 2016 do 2022 spremljana hoja v šolo s Pešbusom ali Bicivlakom izvajali že na več kot 140 osnovnih šolah.

Organizirana spremljana hoja v šolo je prvi korak k samostojni aktivni hoji otrok v šolo. Večina otrok v Sloveniji živi dovolj blizu osnovne šole, da bi lahko v šolo hodila aktivno, če bi ji odrasli to omogočili.

2.3 Koristi za otroke, starše, lokalno skupnost in okolje

Aktivna hoja v šolo peš ali s kolesom otrokom zagotavlja nekaj vsakodnevnih telesnih dejavnosti in pozitivno vpliva na njihovo zdravje in počutje. Otroci, ki v šolo hodijo peš ali se vozijo s kolesom, so telesno in duševno bolj pripravljeni na delo v šoli kot otroci, ki jih v šolo pripeljejo z avtom. Raziskave kažejo, da so otroci, ki v šolo prihajajo peš ali s kolesom, tudi sicer v življenju bolj telesno dejavni.

Aktivna in pozneje tudi samostojna hoja v šolo spodbuja tudi osebnostni in socialni razvoj otrok, prispeva k razvoju socialnih veščin, povezovanju z drugimi otroki in odraslimi v prostoru in prometu ter krepitvi odgovornosti in samozavesti.

Nasprotno dostava z avtomobilom vzdržuje odvisnost otrok od staršev in zmanjšuje njihovo možnost za razvoj samostojnosti.

Učitelji poročajo, da otroci, ki pridejo peš ali s Pešbusom lažje sledijo pouku. Jutranja hoja ali vožnja s kolesom jih predrami ter telo in možgane napolni s kisikom ter poveča njihovo zbranost pri pouku.

Otroci na poti v šolo s Pešbusom uživajo v družbi vrstnikov in med hojo ali kolesarjenjem tudi mimogrede spoznavajo svoje okolje in prometno kulturo.

Aktivna hoja v šolo je pomembna z vidika vzgoje za prometno varnost in trajnostni razvoj. Otroci med hojo in kolesarjenjem v prostoru, ki ga poznajo, postopoma osvajajo prometne predpise in pravila vedenja ter postajajo suvereni udeleženci v prometu.

Z omogočanjem in razvijanjem zdravih potovalnih navad, kot sta pešhoja in kolesarjenje v šolo, vzgajamo ozaveščene posameznike z zdravim in okolju prijaznim življenjskim slogom. Otroci, ki po vsakdanjih opravkih že od malega hodijo peš in kolesarijo, imajo v primerjavi z otroki, ki so že od malih nog vajeni prevažanja z avtomobilom, večje možnosti, da bodo te navade ohranili in krepili tudi v odraslosti.

Aktivna hoja v šolo je idealna priložnost za krepitev zdravja in dobrega počutja otrok ter za njihov osebnostni in socialni razvoj, ima pa tudi številne druge dobre učinke na starše in skrbnike, družbo in okolje.

Organizirana spremljana hoja v šolo lahko razbremeni starše vsakodnevne obveznosti spremljanja in jim prihrani čas za druge aktivnosti in opravke.

Poleg neposrednih učinkov na otroke in starše ima aktivna hoja otrok v šolo tudi številne posredne učinke na družbo in okolje. Če več otrok v šolo hodi peš ali kolesari, se zmanjša število vozil v okolici šole z njimi pa tudi količina škodljivih izpustov v lokalnem okolju. V bližini šole

se kakovost zraka izboljša, stopnja hrupa pa zmanjša. Avtomobili pa tudi ne povzročajo več gneče in zastojev pred vhomom v šolo, tako da je šolsko preddverje varnejše in prijetnejše.

Prisotnost šoloobveznih otrok na ulicah in pločnikih vpliva na privlačnost okolja za hojo in k hoji in zadrževanju na javnih

prostorih pritegne tudi predstavnike drugih družbenih skupin.

S spremljanjem Pešbusa ali Bicivlaka lahko odrasli hkrati pomagajo otrokom in z njimi skupaj preživijo tudi nekaj kakovostnega časa ter tudi sami naredijo nekaj dobrega za svoje zdravje in počutje.

Način hoje v šolo je veliko pomembnejši, kot se zdi na prvi pogled!

Aktivna hoja otrok v šolo je v širokem družbenem interesu in pomembno je, da si lokalna skupnost prizadeva, da jo omogoči čim več otrokom in da k temu prispevajo vsi člani skupnosti.

Foto: Luka Vidic

3. Organizacija spremljane hoje v šolo

3.1 Vloge v organizaciji

Šola

Šola ima osrednjo vlogo pri organizaciji potovanja otrok v šolo, je cilj in razlog za vsakodnevno potovanje otrok od doma in nazaj.

Vodstvo šole z načrti šolskih poti, spremljanjem načina hoje v šolo in organizacijo spremljanje hoje v šolo s Pešbusom in Bicivlakom šolarje spodbuja in jim omogoča aktivno in samostojno potovanje otrok v šolo.

Vodstvo šole spodbuja in podpira učitelje in zaposlene, da prevzamejo vlogo koordinatorjev spremljane hoje v šolo in spremljevalcev.

Šolarji

Glavni akterji pri spremljani hoji v šolo so šolarji, tisti najmlajši, ki po zakonu potrebujejo spremstvo na poti v šolo in tisti, ki še ne smejo samostojno na pot s kolesom.

Za Pešbus so glavna ciljna skupina otroci v prvem in drugem razredu. Za Bicivlak so ciljna skupina otroci od prvega do vključno petega razreda oziroma dokler ne opravijo kolesarskega izpita.

Starši

Starši in skrbniki otrok so tisti, ki odločajo o tem, kako otroci hodijo v šolo. Od staršev je odvisno, ali organizirana in pozneje samostojna hoja v šolo pri otroku zaživi v praksi ali ne.

Starši se odločijo, ali bodo otroka spodbujali k hoji ali kolesarjenju v šolo že ob vpisu. Ena od možnosti zato je, da otroka skušajo vključiti v spremljan način hoje v šolo s Pešbusom ali Bicivlakom.

Če na šoli program še ne poteka, lahko starši sami dajo šoli, ali drugim staršem, pobudo za organizacijo Pešbusa ali Bicivlaka.

Starši lahko ponudijo pomoč šoli oziroma drugim organizatorjem za spremstvo otrok na poti v šolo. To je posebno pomembno pri organizaciji Bicivlaka, ker mora biti spremljevalcev več kot za Pešbus. Med gradivi boste našli informativno zgibanko za starše (glej poglavje 4.1).

Občina

Občina s sodelovanjem pri načrtovanju šolskih poti, z infrastrukturnimi in organizacijskimi rešitvami ustvarja v prostoru, prometu in lokalni skupnosti pogoje za varno hojo otrok v šolo.

Občina sodeluje pri organizaciji spremljane hoje v šolo, načrtovanju tras in postaj ter zagotavljanju spremstva.

Drugi akterji

Poleg omenjenih so za aktivno in samostojno potovanje otrok v šolo pomembni še številni drugi lokalni akterji.

Svet za varnost in preventivo v cestnem prometu spremlja razmere na šolskih poteh in zagotavlja sprejemanje ustreznih ukrepov za zagotavljanje varnosti otrok v prometu.

Druge lokalne organizacije in posamezniki, ki se ukvarjajo z otroki, ali imajo čas in voljo pomagati šolarjem pri aktivni hoji v šolo, pa se lahko aktivirajo preko občine, staršev, šole ali koordinatorjev in sodelujejo pri spremljanju otrok na poti v šolo.

Koordinatorica ali koordinator

Koordinator organizira izvajanje spremljane hoje v šolo ter vodi komunikacije z vsemi vpletenimi, starši, šolarji, šolo in spremljevalci.

V vlogi koordinatorja je lahko nekdo izmed zaposlenih na šoli (morda tisti, ki je odgovoren za prometno vzgojo, ali kdo drug, ki je močno naklonjen izvedbi aktivnosti), ali eden od staršev, lahko pa tudi kdo drug, ki je povezan z otroki v lokalnem okolju in se je pripravljen angažirati v tej vlogi.

Vloga koordinatorja je zelo pomembna za izvajanje spremljane hoje v šolo, zato se ne sme zanemariti njene odgovornosti in je treba delo koordinatorja tudi primerno nagraditi. V primeru, da je koordinator učitelj, je prav, da se mu dodatno delo ustrezno prizna.

Delo koordinatorja je na začetku zelo zahtevno, pozneje, ko se izvajanje uteče, pa se zahtevnost običajno zmanjša. Kljub vsemu ostaja ves čas koordinator ta, ki skrbi, da izvajanje poteka brez težav, in da se tekoče rešuje morebitne zaplete.

Spremljevalec, spremljevalka ali več njih

Spremljevalci so odrasli, ki več otrokom hkrati omogočajo aktivno potovanje v šolo.

Najpogosteje so spremljevalci otrok starši, ki z občasnim spremstvom več otrok v šolo pomagajo drug drugemu in se ob določenih dnevih zato sami razbremenijo

te naloge. Spremljevalci so lahko tudi drugi družinski člani in sorodniki, sosedje, prijatelji ali drugi aktivni posamezniki, skupine in organizacije, ki so pripravljeni pomagati.

Pri spremstvu pa lahko sodelujejo tudi učitelji. To je zelo dragoceno in koristno tudi v vsakodnevem pedagoškem procesu. Udeležba pri Pešbusu in Bicivlaku se lahko otrokom upošteva tudi kot določena šolska aktivnost.

Spremljanje v šolo je lahko tudi vrsta medgeneracijskega sodelovanja. Otroke lahko v šolo spremljajo starejši občani, ki so pripravljeni s prostovoljskim delom prispevati k dobrobiti družbe. Lokalna skupnost lahko k sodelovanju spodbudi lokalna društva in združenja, ki bi bila pripravljena izvajati spremljanje.

Spremljevalci so lahko tudi posamezniki, ki jih šola ali lokalna skupnost angažira s plačilom prek javnih ali družbeno koristnih del, ali brezposelni prostovoljci, ki se jim s prostovoljnim delom poveča nadomestilo za brezposelnost.

Pomembno je, da so spremljevalci stalni, zanesljivi in motivirani. V primeru velikega števila spremljevalcev je dobro, da je vsaj eden od njih stalno prisoten, da pozna otroke in ima pregled nad spremljanjem na določeni progi ter lahko po potrebi komunicira s starši, šolo in drugimi spremljevalci.

Prostovoljno angažiranje spremljevalcev je primerno na nek način nagraditi.

3.2 Naloge deležniških skupin

OTROCI

Če si šolar, se pozanimaj o tem, kako tvoja šola spodbuja aktivno hojo v šolo in zagotavlja možnosti za to, da šolarji lahko hodite v šolo peš, s kolesom, skirojem ali rolko.

Pozanimaj se o načrtu šolskih poti in sodeluj pri tem, da bodo ukrepi za reševanje problematičnih točk v prostoru in problematičnih praksah v prometu (nestrpna in prehitra vožnja) odpravljeni.

Če si želiš v šolo hoditi peš ali s kolesom v družbi vrstnikov in še nisi samostojen na poti v šolo, svoje starše in učitelje spodbudi k organizaciji Pešbusa in Bicivlaka.

Če si doma daleč stran od šole in te v šolo peljejo, lahko predlagaš, da se ob šolskih poteh uredijo mesta Poljubi in odpelji. To so mesta, ki kjer šolarji izstopijo iz avta in samostojno in varno nadaljujejo pot do šole. Na ta način je pred šolo manj prometa in je prihod v šolo za vse bolj prijeten in varen.

Zakaj?

Otroci imajo pravico do sodelovanja pri urejanju zadev, ki pomembno vplivajo na njihovo življenje v lokalni skupnosti. Način hoje v šolo pomembno zaznamuje kakovost življenja otrok ter njihovo zdravje in dobro počutje zato morajo otroci biti vključeni v organizacijo načina hoje v šolo in načrtovanje šolskih poti.

Pešbus in Bicivlak sta zelo zabavna, saj se lahko na poti v šolo nadihaš, razmigaš in družiš v prijatelji. Hoja in kolesarjenje skupaj z drugimi šolarji ti tudi omogočata, da se spoznaš s prometom in okoljem in lahko pozneje hodiš v šolo samostojno.

STARŠI

Če ste starši ali skrbniki mlajšega šolarja čim prej stopite v stik s šolo, predstavite

učiteljem in vodstvu spremljano hojo v šolo in jih poskušate prepričati, da se organizira izvajanje. Pridobite podporo drugih staršev, ki so naklonjeni aktivni hoji v šolo, in se skupaj obrnite na šolo. Tako boste močnejši in šola bo vaš skupni predlog zaznala kot bolj upravičen.

Zakaj?

Aktivna hoja v šolo ima številne koristi za vašega otroka in tudi za vas. Otrokom tako omogočite prijeten začetek dneva in hitro privajanje na samostojnost v prometu. Vi ob določenih dnevih prevzamete spremstvo otrok, kadar pa vašega in druge otroke spremljajo drugi, ste jutranjega spremstva razbremenjeni in pridobite dragocen čas zase. Tisti, ki se vozite, se ne boste več rabili vsak dan drenjati pred šolo z avtomobilom in zapravljati časa v gneči. S tem boste skrbeli za varstvo okolja in varnost v okolici šole ter prispevali k višji kakovosti življenja v njeni okolici. Kot pobudniki in podporniki Pešbusa in Bicivlaka ste gonilna sila sprememb na bolje, ki jo naša družba nujno potrebuje.

ŠOLA

Vse izkušnje pri nas in drugod po svetu kažejo, da je vodstvo šole najpomembnejše za izvajanje spremljane hoje otrok v šolo.

Če ste člani šolskega vodstva ali kolektiva, katerega vodstvo podpira koncept spremljane in aktivne hoje otrok v šolo, ste na dobri poti, da vam uspe.

K sodelovanju povabite starše, navdušite otroke in poiščite koordinatorske, ki bo na vaši šoli usmerjal in organiziral spremljano hojo v šolo.

Pridobite podporo lokalne skupnosti – občine in partnerskih organizacij ali posameznikov, za izvajanje spremstva.

Redno komunicirajte s starši o pomenu aktivne in samostojne hoje otrok v šolo.

Skupaj z občino poskrbite za umirjanje prometa v okolici šole in do otrok, pešcev in kolesarjev pozorno prometno kulturo.

Govorite s šolskim kolektivom in zaposlenimi o pomenu aktivne mobilnosti za zdravje in dobro počutje otrok in odraslih ter varstvo okolja. Spodbujajte aktivno mobilnost zaposlenih in po potrebi organizirajte izdelavo [mobilnostnega načrta za šolo](#) in ustrezno usposabljanje.

Med letom spodbujajte razvoj kolesarskih spretnosti pri otrocih (v okviru športnih dni, zaključnih piknikov ipd.). Veliko otrok si želi hoditi v šolo s kolesom in vedno obstaja določen delež otrok, ki še ne znajo dovolj dobro voziti kolesa. Zanje lahko organizirate mini tečaje in jim z Bicivlakom pomagati do večje samozavesti v prometu.

Igrišča naj bodo namenjena izključno šolarjem in naj nikoli ne služijo kot začasna ali stalna parkirišča za avtomobile. Najbližje parkiranje naj bo mogoče najmanj 100 metrov od šole.

Šola lahko z ureditvijo stojal za kolesa in kolesarnice izrazi svojo podporo in tako spodbuja otroke in starše za pogostejše potovanje v šolo s kolesom.

Šolsko osebje lahko s svojim zgledom prispeva k večji privlačnosti hoje in vožnje s kolesom. Lahko se tudi vključijo v akcije, kakršna je »Polni zagona«.

Zakaj?

Šole imate pomembno vlogo v razvoju otrok in enkratno možnost, da skozi aktivnosti dosežete praktično vso šoloobvezno populacijo. Z aktivno hojo v šolo spodbujate razvoj zdravega načina življenja in omogočate otrokom več telesne dejavnosti in dobrega počutja ter medsebojne povezanosti.

S povečanjem deleža otrok, ki prihajajo v šolo peš ali s kolesom, boste odpravili tudi vsakodnevne prometne zamaške pred

šolo in sprostili javni prostor, ki ga lahko namenite drugim vsebinam. Vsakodnevno gibanje prispeva tudi k večji zbranosti otrok pri pouku ter krepi motorične sposobnosti in socialne vezi.

Poleg tega lahko s spodbujanjem hoje in kolesarjenja v šolo zmanjšate stroške občine za prevoz otrok v šolo, če zdaj za razdalje, krajše od štirih kilometrov, plačujete šolski kombi ali avtobus.

OBČINA ALI LOKALNA SKUPNOST

Če ste predstavnik občine ali lokalne skupnosti, lahko prevzamete pobudo pri organizaciji spremljane hoje v šolo v svojih osnovnih šolah ali pa šole pri tej dejavnosti podprete.

Sprejmite ukrepe, ki bodo izboljšali pogoje za hojo in kolesarjenje v šolo. Razširite mrežo varnih poti v šolo s ciljem, da kultura do otrok, pešcev in kolesarjev pozorne vožnje in infrastrukturne rešitve ustvarijo varne šolske poti in spodbudno okolje za samostojno hojo otrok v šolo in po vsakdanjih aktivnostih v lokalnem okolju.

Občinski pravilniki lahko izključujejo ali omejujejo parkiranje v krogu 100 ali tudi več metrov od šole ter uvedejo območje umirjenega prometa in nizke hitrosti vožnje (30 km/h ali manj).

K privlačnosti hoje in kolesarjenja lahko občina prispeva tako, da:

- zmanjša, umiri ali prepove lokalni in tranzitni motorni promet v okolici šole (radij 100 metrov ali smiseln radij, ki doseže 90 % učencev),
- zniža dovoljeno hitrost vožnje na šolskih poteh (cone 30 km/h) in ustvarja območja umirjenega prometa v okolici šole (pešci imajo prednost, hitrost 10km/h),
- oteži ali ukine parkiranje v okolici šol,
- zmanjša pretočnost avtomobilskega prometa v okolici šole in poveča pretočnost za aktivne oblike mobilnosti,

- na najbolj prometnih občinskih cestah v naseljih poveča gostoto prehodov za pešce in kolesarje (prehod na največ vsakih 150 metrov).

Občina lahko šole finančno, kadrovsko in strokovno podpre pri izvajanju aktivnosti. Občina lahko zagotovi spremstvo, bodisi s prostovoljci ali s svojimi ali dodatnimi kadri (npr. iz naslova javnih del), ki jih lahko v ta namen tudi sama izobražuje.

V primeru, da imajo šole težave pri organiziranju prostovoljcev za spremstvo, lahko občina priskoči na pomoč s plačanim spremstvom.

Vir financiranja je lahko proračunska postavka za šolske prevoze. To ne pomeni, da je potrebno avtobusne šolske prevoze v celoti ukiniti, temveč lahko pretehtate kombinacijo več oblik prihoda učencev v šolo, s poudarkom na njihovi samostojnosti in telesni aktivnosti.

Občina lahko ponudi strokovno podporo šolam pri načrtovanju šolskih poti in Pešbus in Bicivlak postaj, bodisi s svojimi strokovnimi službami, bodisi z zunanjimi strokovnim organizacijami.

Občina lahko igra pomembno vlogo tudi pri promociji in ozaveščanju o pomenu aktivne hoje otrok v šolo za njihovo zdravje, počutje in osebni in socialni razvoj ter za lokalno okolje. Občina lahko o aktivnostih obvešča prek svojih komunikacijskih kanalov (občinsko glasilo ipd.) in vključi vsebine v svoja sporočila za javnost na temo prometa, zdravja, šolstva.

Foto: Gregor Salobir

Občina lahko izvaja promocijske aktivnosti, kot je udeležba župana ali županje pri spremljani hoji v šolo ali na Evropskem tednu mobilnosti. Dolgoročno pa lahko podporo šolarjem poveže tudi z ozaveščanjem o pomenu aktivne mobilnosti za zdravje ljudi in stanje okolja.

Poleg tega lahko občina po potrebi pomaga pri komuniciranju med osnovnimi šolami in ureja tudi razmere v prometu z deležniki na državni ravni.

Zakaj?

Občine je pristojna za organizacijo osnovnošolskega izobraževanja, lokalni promet, urejanje prostora in varstvo okolja in ima v tem duhu nalogo omogočati varno hojo v šolo in zagotavljati kakovost javnega prostora in okolja v okolici osnovnih šol.

Z omogočanjem in spodbujanjem aktivne hoje v šolo omogoča zdravju in okolju prijazen način potovanja v šolo in vzgaja ozaveščene občane.

Aktivna hoja v šolo bo pozitivno vplivala na prometno situacijo v vaši občini, saj se bodo zmanjšali zastoji v okolici šol ter potrebe po površinah za parkiranje in ustavljanje pred šolami, te površine pa boste lahko namenili drugim vsebinam.

Zmanjšanje prometa pomeni tudi zmanjšanje škodljivih vplivov na okolje. Na tak način lahko zmanjšate hrup in izboljšate kakovost zraka v okolici šole.

DRUGA ZAINTERESIRANA JAVNOST

Če vas zanimata zdravje in dobro počutje otrok, ste stari starši, upokojeni pediatri, športniki, taborniki, skavti ali upokojeni pedagogi in si želite pomagati otrokom, da bi lahko hodili v šolo aktivno, potem ne oklevajte, angažirajte se!

Dosedanje izkušnje izvajanja spremljane hoje v šolo v Sloveniji kažejo, da otroci naravnost obožujejo Bicivlak in Pešbus,

nekateri pa se v šolo vozijo organizirano tudi s skiroji.

Za uspešno izvajanje spremljane hoje v šolo je najpomembnejša vloga šole, zato najprej navežite stik s šolo.

Če šola programa še ne izvaja, se lahko povežete tudi s starši in šolarji v lokalni skupnosti, ki so prvi zainteresirani in vaši zavezniki pri izvajanju spremljane hoje v šolo.

Zakaj?

Hoja in kolesarjenje v šolo sta dobra za zdravje in dobro počutje, prispevata pa tudi k povezovanju skupnosti. Prisotnost otrok in odraslih v javnem prostoru

izboljšujeta kakovost življenja v vsaki soseski.

Zmanjša se potreba po rabi avtomobila, kar lahko privede do manjše količine prometa, izboljšanja kakovosti zraka in hrupa ter sprostitev površin, namenjenih parkiranju, za druge vsebine.

Učinki povečane količine aktivne mobilnosti na sosesko so tudi posredni. Pričakovati je, da se bo zaradi odsotnosti prometa več ljudi zadrževalo na ulicah in javnih prostorih, kar bo povečalo stopnjo varnosti, nudilo možnosti za krepitev medsosedskih odnosov in povezovanje skupnosti. Soseska bo postala prijetnejša za življenje.

3.3 Kako podati pobudo za spremljano hojo v šolo?

Pred oblikovanjem pobude za spremljano hojo v šolo morate preveriti, kako otroci potujejo v šolo in kakšne so potrebe po spremljani hoji v šolo v lokalnem okolju.

Preden začnete spodbujati k izvedbi in dejansko organizirati spremljano hojo morate raziskati stanje in dobro vedeti: kako otroci hodijo v šolo, od kod hodijo v šolo in kakšni so pogoji na cestah in v prometu. Razumeti hočete, koliko otrok bi lahko hodilo v šolo aktivno glede na bližino šole in kako dolge in varne so šolske poti v šolskem okolju.

V vsakem šolskem okolju so razmere drugačne in vedno obstajajo kakšne ovire zato, da manj otrok v šolo prihaja aktivno, kot bi si jih to želelo ali tudi kot bi jih lahko glede na razdaljo med domom in šolo.

Vendar pogumno! Izkušnje kažejo, da vedno obstajajo možnosti, da več otrok začne prav s spremljano hojo v šolo prihajati v šolo aktivno. Tudi kadar so prometne razmere na šolskih poteh res kritične, lahko postane prav želja po aktivni hoji otrok v šolo razlog, da se začno urejati bolj po meri potreb otrok, pešcev in kolesarjev.

Dobro je, da preverite:

- **Na kakšen način otroci hodijo v šolo**

Zaradi različnih oddaljenosti in drugih dejavnikov je nemogoče doseči stodontno udeležbo otrok pri hoji in kolesarjenju v šolo. Zato najprej preverite, ali ni delež teh otrok že tako visok.

- **Razdalje med domovanjem šolarjev in šolo**

Vsakodnevna hoja in kolesarjenje v šolo je mogoče samo, če razdalje niso predolge. Otroci, ki so od šole oddaljeni več kot dva kilometra, bodo težko vsak dan hodili peš v šolo. Vsakdanje kolesarjenje je mogoče do približno štirih kilometrov. Če je torej vaše okolje takšno, da so otroci doma daleč od šole, kar je izven urbanih območij pogosto, je aktivna hoja v šolo otežena ali celo nemogoča.

Še vedno je mogoče doseči, da otroci hodijo peš del poti, od točke, kjer jih starši odložijo. Vendar mora biti to smiselno glede na prometno ureditev ali prometne probleme, s katerimi se soočate v lokalnem okolju.

- **Pravila šole glede načina prihoda otrok v šolo**

Zakonodaja sicer do neke mere določa pogoje samostojne hoje otrok v šolo. Prvošolci in mlajši šolarji lahko gredo sami peš v šolo šele v drugem razredu, s kolesom pa šele takrat, ko pridobijo kolesarski izpit.

Pa vendar, nekateri hodijo v šolo od prvega razreda dalje v spremstvu starejših sester in bratov, spet drugim pa šola še zastruje pogoje in povečuje njihovo odvisnost otrok od staršev še povečajo. Nekateri šole ne dovolijo, da bi otroci prihajali sami v šolo vse do tretjega razreda. Kolesarski izpit lahko otroci pridobijo samo v šoli, in če ga šole izvajajo kot del šolskih izbirnih dejavnosti šele v petem razredu, otroci pred tem ne smejo sami kolesariti v šolo, čeprav so starost za opravljanje kolesarskega izpita že dopolnili. Nekateri šole kolesarjenje v šolo zaradi strahu pred nevarnostmi v prometu celo popolnoma prepovejo.

- **Razmere v prometu in šolske poti**

Starše lahko od tega, da bi otroke same pustili na pot, odvrtačajo pomanjkljivosti v prometni ureditvi ali nevarnosti v prometu. Preverite skupaj s šolarji, ali so na poteh do šole ustrezno urejeni prehodi čez železnico ali bolj prometno cesto, ali so na ključnih mestih klančine za kolesa in drugi nujni pogoji za varno in prijetno hojo in kolesarjenje do šole.

Preverite, kakšni so infrastrukturni pogoji za hojo in kolesarjenje pred šolami in v njihovi okolici. Prepričajte se, ali so pred šolo urejene kolesarnice, stojala za kolesa ali vsaj primerni prostori za parkiranje koles, in spodbudite šolo, da takšne prostore uredi.

Preverite, ali ima vaša šola urejene varne šolske poti, ki so osnovni predpogoj za varno samostojno pot otrok v šolo. Če niso urejene, lahko šolo in občino k temu spodbudite vi.

Načrt šolskih poti je orodje, s katerim šola in občina v skladu s Smernicami za šolske

poti (AVP, 2016) spremljata in urejata razmere na šolskih poteh. Praviloma načrt poleg prikaza šolskih poti, vsebuje podatke o vseh problematičnih točkah, značilnostih prometne kulture, postajah in urniku šolskega prevoza ter napotke za varno hojo v šolo.

Na načrt šolskih poti, ki je razobešen v šolski avli, lahko dodate tudi trase in postaje Pešbusa in Bicivlaka ter točke Poljubi in odpelji.

- **Mnenje staršev**

Naklonjenost staršev do samostojne hoje v šolo je omejena. Veliko staršev niti ne pomisli, da že z izbiro šole in pripravo otroka na šolo ustvarjajo pogoje za aktivno hojo otroka v šolo. Mnoge starše tako skrbi za varnost, da želijo otroka pripeljati vse do šolskih vrat in sploh ne zmorejo videti prednosti aktivne hoje v šolo za otroka. Mnogi starši se zato tudi niso pripravljene angažirati, da bi otrokom omogočili hojo ali kolesarjenje v šolo.

Toda pozor! Šola lahko z opozarjanjem staršev na prednosti aktivne in samostojne hoje v šolo za zdravje in dobro počutje ter delo v šoli in družabnost otrok in s poročanjem o tem, kako si otroci želijo hoditi v šolo in kako zadovoljni so otroci, ki hodijo v šolo aktivno pomagajo staršem zavzeti proaktivno držo pri omogočanju aktivne hoje v šolo.

Starši morda ocenjujejo, da jim vožnja z avtom vzame manj časa, ali pa jih skrbi za varnost otrok na poti v šolo. Če jim predstavite vse prednosti, ki jih ima spremljana hoja v šolo, jih ne bi smelo biti težko prepričati.

3.4 Povezovanje ključnih akterjev

V kakršnikoli vlogi že ste pri organizaciji Pešbusa in Bicivlaka, morate najprej navezati stike in vzpostaviti sodelovanje z vsemi drugimi pomembnimi deležniki to so: šola, starši, šolarji in občina.

Pri predstavitvi spremljane hoje v šolo si lahko pomagata z materiali, ki jih za izvajanje Pešbusa in Bicivlaka nudimo v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto.

Organizirajte srečanje oziroma delavnico, na katero povabite vse ključne akterje. Udeležencem najprej predstavite svoj predlog, nato pa jim omogočite, da izrazijo

svoje mnenje, pomisleke in zadržke. Skupaj poskušajte določiti morebitne ovire, ki jih udeleženci prepoznavajo. Razpravo usmerjate tako, da boste dosegli cilj in omogočili otrokom aktivno hojo v šolo. Vključite lahko v razpravo tudi otroke in predvsem ugotovitve analize o načinu hoje v šolo in željah otrok glede hoje v šolo.

Razpravljajte o smiselnosti in izvedljivosti spremljane poti v šolo. Če se boste strinjali, da sta Pešbus in Bicivlak možna ali celo nujna, skupaj določite, kdo bo koordinator in kako boste organizirali izvajanje, določili postaje in trase ter urnik.

4. Uresničevanje pobude

4.1 Navodila za koordinatorje Pešbusa in Bicivlaka ter uporabo gradiv

V tem poglavju je v štirih ključnih korakih predstavljen potek priprave in izvedbe Pešbusa in Bicivlaka: od predstavitve aktivnosti in zbiranju prijav do izvedbe in evalvacije.

Pri vsakem koraku so dodane razlage uporabe digitalnih gradiv in fizičnih materialov, ki so na voljo v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto.

1. Korak: Predstavitve in prijave

INFORMIRANJE IN KOMUNICIRANJE

Informiranje staršev in učencev

Starše in učence o pričetku izvajanja spremljane hoje v šolo obvestite s pisnimi obvestili, ki naj jih učencem razdelijo učitelji. Obvestilo in promocijska gradiva je smiselno obesiti tudi na šolsko spletno stran, ciljne skupine otrok pa naj dobijo natisnjena obvestila za starše v beležke oziroma naj jih o projektu obvesti predstavnik staršev ali učitelj po e-pošti.

GRADIVA\1-Predstavitve in prijave

Dokumenta **1-Obvestilo_PESBUS**. in **1-Obvestilo_BICIVLAK** lahko prilagodite in uporabite za obveščanje staršev o izvajanju Pešbusa in Bicivlaka na vaši šoli.

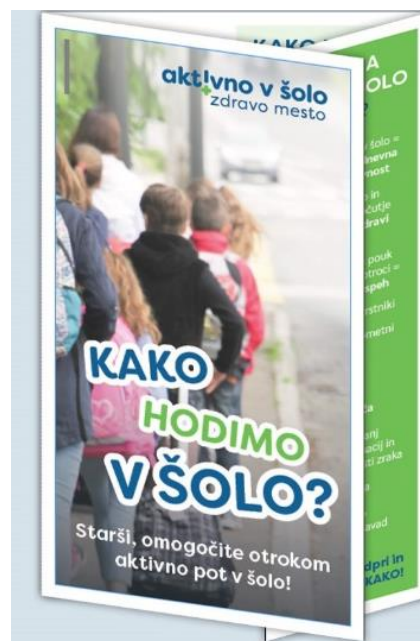
Koordinator lahko sam ali s pomočjo učiteljev Pešbus in Bicivlak predstavi učencem ter staršem na roditeljskem sestanku.

GRADIVA\1-Predstavitve in prijave

S ppt predstavitevjo **7-Predstavitve_Pesbus-in-Bicivlak** lahko prilagodite in jo uporabite za predstavitev aktivnosti staršem in učencem ter drugim, ki bi utegnili sodelovati kot spremljevalci.

Po šoli lahko izobesite plakate, s katerimi obveščate in nagovarjate učence in starše. Natisnete lahko tudi zloženko, s katero lahko staršem predstavite pomen aktivne

hoje v šolo za zdravje njihovih otrok ter aktivnost Pešbus in Bicivlak.

GRADIVA\1-Predstavitve in prijave

Zgibanko **4-Zloženka-za-starše_PRINT** lahko razdelite staršem na roditeljskih sestankih. Natisnete jo lahko na A4 format in s pomočjo navodil za zlaganje **4-Zloženka-za-starše_zgibanje** sami zgibate.

5-Plakat_BICIVLAK in **5-Plakat_PESBUS** si lahko natisnete sami. Datoteki **_za-tisk** sta opremljeni tako, da sta primerni za tisk v tiskarni.

Na tem mestu najdete tudi posamične logotipe za aktivnosti Pešbus in Bicivlak ter logotip programa Aktivno v šolo in zdravo mesto, ki vam lahko služijo za opremo vaših dokumentov, najav ali sporočil.

Informiranje javnosti

Če želite, lahko o projektu obvestite tudi širšo javnost, pri čemer si lahko pomagate z lokalnimi mediji, kot so občinska glasila, lokalni časopis, radio ali televizija. Nekaj zanimanja lokalne skupnosti boste gotovo pritegnili, saj bodo mimoidoči in sosedje opazili skupine otrok, ki hodijo peš in kolesarijo v šolo, v prostoru pa bodo opazili table in talne oznake za označevanje postaj.

Navedbe programa

Pri informiranju o Pešbusu in Bicivlaku (objava na spletni strani šole, v lokalnih občilih ali širše) vedno navajajte besedilo "Podpora in materiale za izvedbo Pešbusa in Bicivlaka nudi IPOP – Inštitut za politike prostora v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto, ki ga sofinancira Ministrstvo za zdravje RS in je del prizadevanj Dober tek Slovenija za več gibanja in bolj zdravo prehrano."; kjer je to le mogoče, pa prosimo, da dodate tudi aktivno spletno povezavo www.aktivnovsolo.si. Morebitne objave na Facebook straneh pa povežite z www.facebook.com/aktivnovsolo/.

GRADIVA\1-Predstavitel in prijave

V komunikacijskih sporočilih ali pri izdelavi dodatnih materialov lahko uporabite tudi logotipe programa in aktivnosti Pešbus in Bicivlak: **6-Logo_PESBUS, 6-Logo_Bicivlak, 6-Logo_programa.**

ZBIRANJE PRIJAV

Sočasno s pričetkom komunikacijskih aktivnosti začnite zbirati prijave za Pešbus in Bicivlak. Poleg obvestila o aktivnosti naj učenci dobijo tudi prijavnice, s katerimi bodo lahko izrazili zanimanje za sodelovanje pri spremljani hoji v šolo. Na prijavnica naj bo jasno razloženo, kaj sta Pešbus in Bicivlak, kaj je njun namen in kako delujeta.

Starše in učence istočasno obvestite tudi o njihovih dolžnostih, povezanih s spremljano hojo v šolo, tako da bodo vedeli, kakšno odgovornost sprejemajo.

Poleg prijav učencev na Pešbus ali Bicivlak istočasno sprejemajte tudi prijave staršev, ki bodo sodelovali kot spremljevalci.

GRADIVA\1-Predstavitel in prijave

Z dokumentoma **2-Prijava-otroka_Izjava-za-starse_PESBUS** in **2-Prijava-otroka_Izjava-za-starse_BICIVLAK** si lahko pomagate pri zbiranju prijav otrok in privolitev staršev. V dokumentu **2-Prijava-skupna** je združena prijava otroka na Pešbus ali Bicivlak ter starša kot spremljevalca.

BELEŽENJE PRIHODOV V ŠOLO

Z beleženjem prihodov učencev v šolo lahko šole in občine bolje spoznajo, kako učenci potujejo v šolo in kako bi si dejansko želeli prihajati v šolo. Take ankete pogosto pokažejo, da bi učenci želeli v šolo prihajati bolj aktivno (s kolesom, skirojem ali peš).

Beleženje želja in načina prihoda v šolo lahko služi za spremljanje učinkov Pešbusa in Bicivlaka. Učitelji lahko skupaj z učenci na podlagi rezultatov postavite tedenski ali mesečni cilj, torej kakšen delež učencev bo v šolo prihajalo aktivno.

V ŠOLO OBČAJNO PRIHAJAM / SI ŽELIM PRIHAJATI	Sam(a), s prijatelji	V spremstvu	Sam(a), s prijatelji	V spremstvu	Sam(a), s prijatelji	V spremstvu	Z avtom	S šolskim avto-busom	Z javnim avto-busom
									
PRED IZVEDBO – PRIHOD									
PRED IZVEDBO – ŽELJE									
PO IZVEDBI – PRIHOD									
PO IZVEDBI – ŽELJE									
POTNIKI: PRED – PRIHOD									
POTNIKI: PO – PRIHOD									

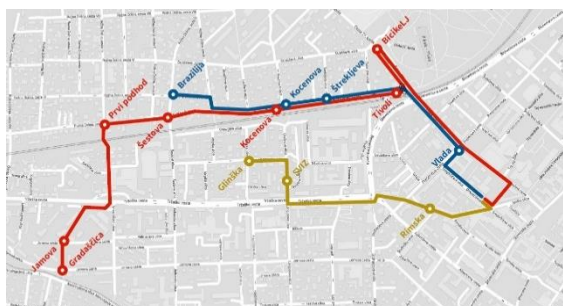
S poznavanjem slike o načinu prihoda v šolo in željah učencev lahko šole in občine načrtujejo ustrezne ukrepe za izboljšanje šolskih poti in spodbujanje k aktivnemu in bolj zdravemu načinu prihoda v šolo.

GRADIVA\1-Predstavitel in prijave

Obrazec **3-Belezenje_prihodov** lahko uporabite, če bi želeli bolje spoznati potovalne navade učencev ter njihove želje o načinu prihoda v šolo pred in po izvajanju Pešbusa in/ali Bicivlaka. Z vnosom podatkov v tabelo **3-Evidenca_prihodi_za_koordinatorje.xlsx** lahko lažje oblikujete npr. grafe, si zastavite cilje in si pomagate pri komuniciranju Pešbusa in Bicivlaka.

2. Korak: Priprava proge

Po zbranih prijavah locirajte domove učencev in pripravite eno ali več prog, ki naj bodo kratke, ravne, zanimive in varne. Postaje naj bodo čim bližje domovom otrok, vendar naj jih ne bo preveč. Pri Pešbusu so lahko proge dolge do dveh kilometrov v eno smer, pri Bicivlaku pa so lahko proge tudi daljše, izkušnje kažejo, da so lahko dolge tudi štiri kilometre.

Dolžino proge oziroma čas, ki ga porabite od prve postaje do šole, preverite na terenu, tako da načrtovano progno prehodite oziroma prekolesarite.

Svetujemo, da pot opravite skupaj v družbi otroka, da boste dobili čim bolj realen čas porabljene poti. Pri tem upoštevajte tudi čas za ustavljanje in priključevanje novih učencev na poti.

Na podlagi praktičnega preizkusa na terenu pripravite načrt poti in postaj z natančnim voznim redom, ki zagotavlja, da učenci pravočasno prispejo v šolo. Pripravo proge si lahko poenostavite z uporabo spletnih orodij kot so Google zemljevidi, ipd.

Foto: Arhiv IPoP

Postaje naj bodo prepoznavne in lahko dostopne. Prepričajte se, da je prostor primeren za ustavljanje večje skupine otrok. Postaje poimenujte in jih označite s tablami, da jih bodo učenci brez težav našli.

Pred postavitvijo tabel pridobite najprej vsa potrebna soglasja. Tabel ni dovoljeno pritrjevati na prometne znake. Lahko jih pritrdite npr. na ograje, drevo ali na avtobusno postajo, vendar morate pred tem zaprositi za dovoljenje lastnika, avtobusnega prevoznika oz. občine. Možno je pritrjevanje tabel tudi na ulične svetilke, če pridobite dovoljenje občine. Na tablo zapišite ime postaje in čas odhoda s postaje ter jo na izbrano mesto pritrdite z vezicami.

Postaje in proge Pešbusa lahko označite tudi s pomočjo šablone za izdelavo začasnih talnih označb s krednimi spreji. Preden se lotite označevanja poskrbite na občini za vsa potrebna dovoljenja!

Več o materialih v poglavju 4.3.

[Za naročanje tabel za označevanje postaj Pešbusa in Bicivlaka in šablone Pešbus za talne oznake nam pišite na info@aktivnovsolo.si.](mailto:info@aktivnovsolo.si)

Lahko se zgodi, da je kdo od prijavljenih otrok predaleč od šole, da bi lahko sodeloval pri spremljani hoji v šolo. Takšne otroke boste morali zavrniti. Če si res želijo sodelovati, pa se lahko dogovorite, da se vam pridružijo na kateri od postaj, kamor jih pospremi (pripeljejo) starši.

GRADIVA\2-Priprava proge

Tu najdete primere postavitve prog, urnikov oz. voznih redov in kart vseh prog, kakor so bile zasnovane na OŠ Majde Vrhovnik in OŠ Koseze v Ljubljani v pilotnem projektu Zdrav šolar.

3. Korak: Priprava na izvedbo

Pri pripravi na izvedbo naj sodelujejo vsi – koordinator in predstavniki šole, učenci, starši in drugi spremljevalci. Obvestite jih o poteku prog, postajah in voznem redu. Opremite jih z zemljevidi, da se bodo lažje znašli.

Poskrbite, da vsi udeleženci vedo, kaj lahko pričakujejo in kaj so njihove obveznosti – le tako bo izvedba potekala brez zapletov. Zlasti učenci in spremljevalci se morajo zavedati svoje odgovornosti.

Pripravite urnik, po katerem si starši (in ostali spremljevalci) razdelijo spremljanje otrok po posameznih dnevih. Na posamezni progi naj bosta vsaj dva spremljevalca, če je to mogoče.

Izkušnje kažejo, da je največji izziv pridobivanje spremljevalcev. Najbolje se obnese, če so spremljevalci starši ali drugi bližnji sorodniki učencev. Če teh ne uspete spodbuditi v zadostnem številu, si lahko pomagate s pozivom za prostovoljce ali pa se povežete z lokalnimi društvi in organizacijami, ki bi bili pripravljeni pomagati s svojimi prostovoljci. Ponekod so spremljevalci tudi učitelji.

Pri načrtovanju prog in določanju spremljevalcev upoštevajte priporočena razmerja med številom potnikov in spremljevalcev. Pri Pešbusu je to razmerje sedem otrok na enega odraslega, pri Bicivlaku pa dva otroka na enega odraslega.

Za motivacijo v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto ponujamo za otroke vozovnice, štampiljke in nalepke.

Spremljevalce zato opremite s štampiljkami, s katerimi bodo žigosali vozovnice učencem za vsakodnevno udeležbo na Pešbusu ali Bicivlaku. Vozovnice se običajno žigosa ob prihodu skupine v šolo. To lahko namesto spremljevalca naredi ravnatelj šole ali za motivacijo kaka druga lokalna osebnost.

Za tedensko udeležbo so na voljo nalepke (v štirih različnih barvah). Za večtedenske ali celoletne izvedbe je na voljo tudi letna vozovnica in letna nalepka.

Več o materialih v poglavju 4.3.

Za naročanje vozovnic, štampiljk in nalepk nam pišite na info@aktivnovsolo.si.

GRADIVA\3-Priprava na izvedbo

Tu najdete **izjave za otroke in spremljevalce** Pešbusa in Bicivlaka.

Dodan je tudi **primer tabele** spremljevalcev, ki je bila izdelana v času izvajanja pilotnega projekta, in lahko služi kot vzorec za pripravo vašega zbirnega dokumenta.

4. Korak: Izvedba in evalvacija

IZVEDBA

Med izvajanjem Pešbusa in Bicivlaka je ključna komunikacija med vsemi sodelujočimi. Kot koordinator poskrbite za pregled nad prisotnostjo otrok in spremljevalcev ter komunicirajte s starši in šolo.

Dogovorite se, da otroci oziroma starši sporočajo morebitno odsotnost otrok s Pešbusa in Bicivlaka, tako da se jih na postajah ne čaka po nepotrebem.

Prav tako je treba spremljevalce sprti obveščati o vseh predvidenih spremembah urnika zaradi načrtovanih šolskih aktivnosti, kot so izleti in športni dnevi, vsaj teden dni vnaprej.

Komunikacija o tem lahko teče preko vas ali pa direktno med učenci in spremljevalci, odvisno od tega, kdo bo otroke spremljal in kakšni odnosi se bodo med njimi vzpostavili.

Opozarjajte spremljevalce, da se morajo natančno držati voznega reda in da s postaje ne odhajajo prezgodaj ali prepozno. Za varnost pri Bicivlaku lahko poskrbite tako, da spremljevalce opremite z odsevnimi jopiči.

Motivirajte učence, da se bodo Pešbusa in Bicivlaka udeleževali z veseljem in jim bo takšna hoja v šolo prešla v navado. Pomagate si lahko tudi z že omenjenimi materiali (vozovnice, nalepke, itd.), ki jih nudimo v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto (info@aktivnovsolo.si).

Po zaključku izvajanja Pešbusa ali Bicivlaka lahko učencem oz. potnikom podelimo priznanja, spremljevalcem pa zahvale.

EVALVACIJA

Ob koncu izvedbe zberite odzive in mnenja vseh sodelujočih ter ocenite, kaj je bilo dobro in kaj bi lahko še izboljšali. Če boste spremljano hojo v šolo izvajali dalj časa, lahko odzive zbirate sprti.

Odzive lahko zberete s sproščenim neformalnim pogovorom, z izvedbo delavnice ali s pripravo vprašalnikov, ki jih sodelujoči izpolnijo fizično ali na spletu.

Za učinkovitejše merjenje učinka aktivnosti je dobro, da načine prihoda otrok v šolo beležite pred, med in po aktivnosti. Tako boste lažje merili spremembe in ocenili učinke spremljane hoje v šolo.

Koordinatorje ob zaključku aktivnosti prosimo, da izpolnijo evalvacijske vprašalnike (po izvedbi Pešbus, po izvedbi Bicivlak) ter da posredujejo vprašalnike za oceno tudi spremljevalcem (po izvedbi Pešbus, po izvedbi Bicivlak).

Spodbujamo vas, da v vrednotenje Pešbusa in Bicivlaka vključite tudi učence, te ocene posredujte tudi na info@aktivnovsolo.si.

Fotografije izkušenj izvajanja Pešbusa in Bicivlaka, dogodivščin s poti v šolo, izjav otrok, morebitnih likovnih izdelkov vezanih na izvajanje Pešbusa in Bicivlaka radi delimo preko naših komunikacijskih kanalov in tako spodbudimo k izvajanju aktivnosti še druge šole in občine.

GRADIVA\4-Izvedba

Tu najdete predloge za **zahvale** in **priznanja** za spremljevalce in otroke. Z dvojnim klikom v glavo ali nogo dokumenta lahko začnete spreminjati dokument: spremenite ime šole, kraj/datum izvajanja, ipd., nato zaprete urejanje glave in noge. Ob dodajanju novih strani se vam bo tako kopiralo vse razen imena. To polje sami ročno kopirate in ustrezno izpolnite.

Z vprašalnikoma **Evalvacija-ucenci_PESBUS** in **Evalvacija-ucenci_BICIVLAK** lahko izvedete evalvacijo izvedbe z otroki.

4.2 Navodila za druge sodelujoče

Učenci

Učenci, ki sodelujejo pri spremljani hoji v šolo, podpišejo izjave, s katerimi se zavežejo, da se bodo držali pravil in da bodo upoštevali navodila spremljevalcev. Pravila med drugim zajemajo pravočasne prihode na postajo, hojo oziroma vožnjo v koloni, primerno vedenje, upoštevanje prometnih predpisov ter skrb za to, da na poti ne ovirajo drugih učencev.

Starši

Starši otrok, ki sodelujejo pri Pešbusu in Bicivlaku, podpišejo izjavo, s katero se zavežejo, da bodo podpirali nemoteno in tekoče izvajanje spremljane hoje v šolo.

Idealno je, da se starši v proces vključijo kot spremljevalci in s svojim zgledom spodbujajo otroke k pešhoji in kolesarjenju pri vsakdanjih aktivnostih. K spremljanju naj starši spodbudijo stare starše in ljudi, ki jim zaupajo.

Starši morajo poskrbeti, da je otrok pravočasno na postaji, kjer ga pobere Pešbus ali Bicivlak. Prav tako so odgovorni za pot od doma do postaje, in če je to potrebno, morajo otroka do tja pospremiti.

Starši poskrbijo tudi za obveščanje o morebitnih izostankih otrok.

Pri Bicivlaku starši prispevajo tako, da otroke naučijo osnovnih kolesarskih veščin. Starši naj otroke spodbujajo k čim pogostejši vožnji s kolesom v prostem času, da lahko pridobijo potrebne spretnosti in se naučijo ravnanja v prometu. Otroci morajo zadovoljivo obvladati kolo in se zavedati svojih obveznosti do spremljevalcev. Prav tako morajo vsaj deloma poznati možne nevarnosti v prometu.

Starši naj otroke navajajo na samostojno hojo v šolo in domov brez avtomobila.

Starši se morajo zavedati, da je odgovornost za vedenje otrok še vedno njihova in je ne morejo prenesti na spremljevalca. Če otrok noče v šolo s skupino, kot je bilo dogovorjeno, je prihod v šolo skrb staršev.

Starši otroke zaupajo spremljevalcem, tako kot npr. pri udeležbi na rojstnodnevni zabavi sošolca. Več o odgovornosti v poglavju 4.4.

Starši naj spodbujajo udeležbo pri Pešbusu in Bicivlaku v vseh vremenskih razmerah. Če so spremljevalci in učenci primerno opremljeni, lahko hodijo peš in kolesarijo tudi v dežju.

Spremljevalci

Spremljevalci, ki spremljajo učence na poti v šolo, podpišejo izjave, s katerimi sprejmejo pravila Pešbusa in Bicivlaka. Spremljevalci se zavežejo, da se bodo trudili upravičiti zaupanje staršev, vendar se zavedajo, da so za vedenje otrok odgovorni starši.

Spremljevalci se morajo držati prometnih predpisov in skrbeti za varnost ter se truditi, da so s svojim vedenjem zgled otrokom. Pomembno je, da spremljevalec pozna pravila v cestnem prometu ter jih jasno komunicira učencem.

Spremljevalec skrbi za prijazen sprejem in varno počutje otrok ter se drži urnika, tako da otroci v šolo prispejo pravočasno.

Pred odhodom spremljevalec preveri seznam otrok za ta dan in beleži udeležbo.

Kadar spremljevalec ne more voditi Pešbusa ali Bicivlaka, pravočasno obvesti koordinatorja in z njegovo pomočjo poskuša najti nadomestnega spremljevalca.

Spremljevalec ne odgovarja za dejanja otrok. Za to so v celoti odgovorni njihovi starši, ki poskrbijo tudi za morebitno nezgodno zavarovanje. Če otrok ne želi v šolo s Pešbusom ali Bicivlakom, kot je bilo dogovorjeno, je njegovo vedenje in prihod v šolo skrb staršev.

Učitelji in šola

Spremljano hojo v šolo lahko podprete tudi z drugimi aktivnostmi in ukrepi. Za učence, ki prihajajo z Bicivlakom, zagotovite dovolj stojal za kolesa ali kolesarnico, v kateri lahko spravijo kolesa pod streho. Prav tako zagotovite primerne prostore, kjer lahko otroci hranijo čelade ter odložijo in posušijo dežnike, dežne plašče, pelerine in drugo opremo.

Spodbujajte otroke, da se udeležujejo Pešbusa in Bicivlaka v vseh razmerah, tudi v dežju in pozimi.

4.3 Materiali za izvajanje Pešbusa in Bicivlaka

Materiali za izvedbo Pešbusa in Bicivlaka so na voljo brezplačno za izvajalce aktivnosti.

Ko so zbrane prijave otrok s privolitvijo staršev ter določene proge in postaje Pešbusa in Bicivlaka se materiale lahko naroči na info@aktivnovoslo.si.

Materiali za izvajanje Pešbusa

TABLE

S tablami označujete postaje na progah Pešbusa.

Spodaj levo zapišete uro odhoda Pešbusa in ime postajališča. Tabla je preluknjana in jo lahko na preprost način pritrdite z vezicami ali vrvico.

Po zaključku izvajanja table shranite za naslednje izvajanje akcije.

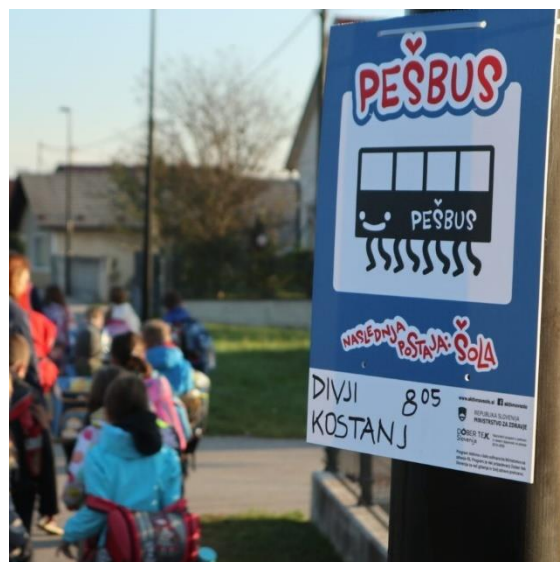

Foto: Arhiv IPoP

Foto: Arhiv IPoP

ŠABLONE

S šablono označujete postaje in/ali proge Pešbusa.

Za kratkotrajne oznake priporočamo uporabo sprejev na osnovi krede. Preden se lotite označevanja, poskrbite na občini za vsa potrebna dovoljenja.

Po zaključku izvajanja šablone shranite za naslednje izvajanje akcije.

VOZOVNICE (za eno ali dvotedensko izvajanje Pešbusa)

Vozovnice dobijo otroci ob začetku izvajanja akcije. Vsak dan ob prihodu v šolo koordinator podeli otrokom žig v novo okno Pešbusa na vozovnici.

Ena vozovnica zadošča za dva tedna hoje.

Šole, ki želijo Pešbus izvajati več kot dva tedna, lahko prejmejo dodatne vozovnice. Za izvajanje Pešbusa več kot en mesec, svetujemo uporabo letne vozovnice.

Foto: Arhiv IPoP

LETNA VOZOVNICA

Izvajalci, ki bodo Pešbus izvajali več kot 4 tedne, lahko dobijo letno vozovnico, v kateri otroci ravno tako zbirajo žige in po vsakem prehojenem tednu nalepke.

Otroke, ki so napolnili letno vozovnico z žigi in nalepkami, na koncu prejmejo še »srebrno nalepko«.

Letna vozovnica se lahko uporablja tudi kot namizna igra in pokončen plakat za namene promocije Pešbusa

Foto: Arhiv IPoP

Foto: Arhiv IPoP

NALEPKE

Po vsakem tednu hoje s Pešbusom otroci prejmejo eno nalepko. Po prvem tednu prejmejo modro nalepko, nato zeleno, sledi oranžna in vijolična. Izvajalci dobijo ustrezno število nalepk glede na število prijavljenih otrok in število tednov izvajanja akcije.

Če se akcija podaljša ali se pridružijo dodatni otroci, lahko naročite dodatne nalepke.

Foto: Arhiv IPoP

ŠTAMPILJKA

S štampiljko koordinator ali druga za to zadolžena oseba štemplja vozovnice otrokom, ko s Pešbusom prispejo v šolo.

Po zaključeni akciji štampiljke in blazinice shranite za naslednje izvajanje Pešbusa.

LETNA NALEPKA

Otroci, ki hodijo v šolo s Pešbusom skozi vse šolsko leto (ali dlje časa) lahko na koncu dobijo »srebrno nalepko«.

Foto: Arhiv IPoP

Materiali za izvajanje Bicivlaka

Foto: Arhiv IPoP

VOZOVNICE

Vozovnice dobijo otroci ob začetku izvajanja akcije. Vsak dan ob prihodu v šolo koordinator ali druga za to zadolžena oseba štemplja vozovnice. Ena vozovnica zadošča za dva tedna kolesarjenja v šolo.

Šole, ki želijo Bicivlak izvajati več kot dva tedna, lahko prejmejo dodatne vozovnice.

TABLE

S tablami označujete postaje na progah Bicivlaka.

Spodaj levo zapišete uro odhoda Bicivlaka in ime postajališča. Tabla je preluknjana in jo lahko na preprost način pritrdite z vezicami ali vrvico.

Po zaključku izvajanja table odstranite in jih shranite za ponovitev izvajanja Bicivlaka.

Foto: Arhiv IPoP

NALEPKE

Po vsakem prevoženem tednu z Bicivlakom otroci prejmejo eno nalepko.

Podobno kot pri Pešbusu po prvem tednu prejmejo modro nalepko, nato zeleno, sledi oranžna in vijolična.

Izvajalci dobijo ustrezno število nalepk glede na število prijavljenih otrok in število tednov izvajanja akcije.

ŠTAMPILJKA

Šola približno na vsakih 30 prijavljenih otrok prejme eno štampiljko.

Ko otroci z Bicivlakom prispejo v šolo, jim pred šolo vozovnice žigosa koordinator oz. druga oseba, ki je za to zadolžena.

Po zaključeni akciji štampiljke in blazinice shranite za naslednje izvajanje Bicivlaka

Foto: Arhiv IPoP

4.4 Odgovornost

Spremljanje otrok terja odgovorno ravnanje in skrbnost odraslih udeleženi, ne smemo pa pozabiti, da so za otroke primarno odgovorni starši. Oni presojuje vidike (ne)varnosti za svojega otroka, oni so tisti, ki se odločajo, kdaj bodo otroka za eno uro pustili samega doma, kdaj ga bodo napotili na samostojno pot v trgovino, katero sosedo bodo poprosili za varstvo, ko se bo nenapovedan službeni sestanek zavlekel v večer. Ta starševska odgovornost izhaja iz roditeljske pravice (skrb za preživljanje, varstvo in vzgojo otrok), kar vključuje tudi zastopanje mladoletnih otrok.

Kadar ima tujega otroka določen čas v varstvu druga odrasla oseba, gre za (obligacijski) dogovor, v katerem se srečata dve odgovornosti. Na eni strani odgovornost staršev, ki skrbijo za varstvo otroka, da se odločijo, komu bodo začasno zaupali svojega otroka v varstvo in pod kakšnimi pogoji, ter na drugi strani odgovornost odrasle osebe, ki prevzame otroka v varstvo, da ravna glede tega skrbno in odgovorno, glede na to, da so otroci ranljiva kategorija oseb, predvidljivost njihovega ravnanja pa je skladna z njihovo stopnjo razvoja.

Zakonska ureditev ima glede takega razmerja minimalne usmeritve. Otrok se ne sme dati v varstvo osebi, ki po zakonu ne bi mogla biti skrbnik (to je oseba, ki ji je odvzeta roditeljska pravica ali ki nima poslovne sposobnosti ali od katere glede na njene osebnostne lastnosti ni mogoče pričakovati, da bo pravilno opravljala skrbniške dolžnosti). Od oseb, ki na Pešbusu ali Bicivlaku začasno skrbijo za varnost prevzetih otrok, pa se pričakuje, da pri izpolnjevanju prevzete obveznosti ravnajo s skrbnostjo, ki jo je mogoče pričakovati v zvezi z izpolnitvijo takega dogovora (torej v skladu s pričakovanim običajnim skrbnim ravnanjem). Če pa je ta oseba v svojem službenem času šolski učitelj, je dolžan ravnati z večjo skrbnostjo – po pravilih svoje učiteljske stroke (torej v skladu s pričakovanim ravnanjem strokovnjaka – vzgojnega delavca).

V okviru opisanega je zato potrebno presojati tudi odgovornost za morebitno škodo, ki nastane v času izvajanja dogovorov (Pešbus in Bicivlak). Temeljno pravilo odškodninske odgovornosti je, da je škodo dolžan povrniti tisti, ki jo povzroči, pri tem pa je potrebno ugotoviti povezavo med nepravilnim ravnanjem povzročitelja (velika neskrbnost, malomarnost) in

nastalo škodo. Objektivna odgovornost (tistega, ki dejavnost izvaja) je podana le, če gre za nevarno dejavnost, kar Pešbus in Bicivlak ni. Tudi v tem primeru pa izvajalec dejavnosti ne bi odgovarjal, če bi dokazal, da je nastala škoda iz kakšnega drugega vzroka, ki ga ni bilo mogoče pričakovati, se

mu izogniti ali ga odvrniti. Običajno skrbna zaupanja vredna poslovno sposobna odrasla oseba, ki ji ni odvzeta roditeljska pravica, torej ne bo odgovorna za morebitno nastalo škodo, če je svojo dolžnost izvedla s skrbnostjo, ki se za to običajno pričakuje.

4.5 Finančni okvir

Organizacija in izvajanje spremljane hoje v šolo ne zahtevata visokih stroškov. Najbolj zahtevna dela sta organizacija, ki zajema vse korake od pobude, dogovarjanja s šolo in zbiranja prijav do usmerjanja izvedbe in evalvacije, ter spremljanje.

Če bodo spremljevalci otrok starši ali drugi bližnji sorodniki, potem je izvajanje veliko lažje, saj je skrb za njihovo organizacijo manjša, pa tudi nagrade so manj potrebne.

Če bodo otroke spremljali drugi, npr. zunanji prostovoljci, potem je za slednje

dobro predvideti določene nagrade, sploh če bo spremljanje trajalo dalj časa. S prostovoljci lahko sklenete pogodbo o prostovoljskem delu, ki jim omogoča nekatere finančne olajšave, če so prejemniki socialne pomoči.

Drugi stroški, povezani z izvedbo spremljane hoje v šolo, so materiali, s katerimi boste obveščali in komunicirali ter nagrajevali otroke, kot so različne tiskovine, table za postaje, šampiljke in odsevni jopiči, če se jih odločite uporabljati.

Program Aktivno v šolo in zdravo mesto

Program Aktivno v šolo in zdravo mesto je namenjen spodbujanju aktivne hoje v šolo, promociji koristi aktivne mobilnosti za zdravje, dobro počutje in razvoj otrok in odraslih ter usposabljanju akterjev za načrtovanje hoji in zdravju prijaznega oziroma zdravega življenjskega okolja.

Program spodbuja aktivno hojo v šolo ter ozavešča o pomenu aktivne mobilnosti za zdravje in dobro počutje. Izpostavlja prispevek hoje k družbeni enakosti in povezanosti prebivalcev ter še posebno skupin, ki so odvisne od hoje (otroci, starejši, starši in skrbniki majhnih otrok, invalidi ter druge senzorno in fizično ovirane osebe). Izpostavlja hojo kot prometno prakso, ki hkrati prispeva k povečanju redne telesne dejavnosti in k varstvu okolja ter blaženju podnebnih sprememb. Program tudi širi znanje o načrtovanju hoji in zdravju prijaznega (hodljivega in zdravega) ter univerzalno dostopnega bivalnega okolja.

Program naslavlja zdravstvene probleme otrok (in odraslih), ki izvirajo iz sedečega načina življenja in "debelilnega" okolja in jih v največji meri lahko zajezi prav redna telesna dejavnost, ki jo zagotavlja aktivna mobilnost – konkretno peš hoja. Hkrati program izpostavlja tudi okoljske razsežnosti aktivne mobilnosti in načrtovanje prostora za hojo povezuje tudi s prometnim in urbanističnim načrtovanjem javnega prostora ter s podnebno politiko (blaženje in prilagajanje).

Dejavnosti programa povezujejo zavzemanje zdravstvenega resorja za vsakdanjo telesno dejavnost z lokalnimi ukrepi za izboljšanje pogojev za hojo in aktivno mobilnost ter povečujejo razumevanje različnih akterjev o pomenu hoje kot prometne prakse, o dostopnosti in enakosti ter o drugih vsestranskih koristih načrtovanja hoji prijaznega okolja. Program povezuje prizadevanje skupnosti za javno zdravje s prizadevanji za trajnostno mobilnost, družbeno enakost in trajnostno urejanje prostora ter v praksi ustvarja možnosti za premagovanje sektorskih mej in za ustvarjanje sinergij med ukrepi s področja zdravja, urejanja prostora in prometa. Pri tem program sledi Resoluciji o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 ter Akcijskemu načrtu za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015 – 2025 do leta 2022 ter dopolnitvam o ciljnih Strategije razvoja Slovenije 2030.

Cilje program uresničuje s tremi vrstami dejavnosti:

1. podpora šolam in občinam pri spodbujanju aktivne mobilnosti na poti v šolo,
2. praktično usposabljanje prostorskih načrtovalcev in občin za pripravo lokalnega načrta hodljivosti s predstavitvijo procesa in orodij za pripravo lokalnega načrta hodljivosti na osnovi praktičnih primerov,
3. izdelava, predstavitev in širjenje priročnika za načrtovanje hoji prijaznega okolja.

Poseben poudarek je v programu namenjen razvoju skupnostnega pristopa k načrtovanju, oblikovanju širokih lokalnih zavezništev in spodbujanju vključevanja uporabnikov v načrtovanje ter učinkovitega medsektorskega in medgeneracijskega sodelovanja ter naslavljanju potreb v prometu de-privilegiranih skupin uporabnikov (otrok, invalidov, starejših).

Priročnik za Pešbus in Bicivlak: Navodila za organizacijo in izvajanje spremljane hoje v šolo

Izdal:

IPoP – Inštitut za politike prostora, Tržaška 2,
1000 Ljubljana, www.ipop.si

Priprava besedil:

Maja Simoneti, Jana Okoren in Petra Očkerl

Avtor naslovne fotografije:

Luka Vidic

Ljubljana, avgust 2023

Priročnik je posodobitev Priročnika za izvajanje spremljanje poti v šolo - pešbus in bicivlak (Petra Očkerl in sodelavci, 2017, Focus; projekt: Skupnostno upravljanje z življenjskim viri).

Priročnik je bil posodobljen v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto, ki ga vodi IPoP – Inštitut za politike prostora. Pri izvajanju programa sodeluje CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp. Program sofinancira Ministrstvo za zdravje RS in je del prizadevanj Dober tek Slovenija za več gibanja in bolj zdravo prehrano.